

**КОНСТИТУЦІЯ
КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ
УКРАЇНИ**

КОНСТИТУЦІЯ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ АВТОНОМНОЇРЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ

керуючись інтересами громадян України, історичними традиціями кримської територіальної автономії, правом корінних народів України кримських татар, караїмів і кримчаків на державне самовизначення, гарантоване міжнародними зобов'язаннями України, інтересами громадян України, які мешкають в Криму незалежно від їх національної приналежності, правом громадян України на самоврядування

УХВАЛЮЄ

цю

**КОНСТИТУЦІЮ
КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ АВТОНОМНОЇРЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ**

РОЗДІЛ ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ГЛАВА 1.

Конституційні основи статусу і повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України, принципи і гарантії Кримськотатарської Автономної Республіки України

Стаття 1.

Статус Кримськотатарської Автономної Республіки України, Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України і Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Кримськотатарська Автономна Республіка України є невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, що належать до її компетенції.

Кримськотатарська Автономна Республіка Україна також здійснює реалізацію повноважень, делегованих їй законами України відповідно до Конституції України.

2. Повноваження, порядок формування і діяльності Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України і Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України визначаються Конституцією України та законами України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань, які належать до її компетенції.

3. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України є представницьким органом Кримськотатарської Автономної Республіки України і здійснює представницькі, нормотворчі, контрольні функції та повноваження в межах своєї компетенції.

Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України є виконавчим органом Кримськотатарської Автономної Республіки України і здійснює виконавчі функції і повноваження в межах своєї компетенції.

4. Організація і діяльність Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України і Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України ґрунтуються на розподілі повноважень між ними; підконтрольності, підзвітності і відповідальності перед Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України як представницьким органом, що обирається безпосередньо громадянами, органів, що утворюються або формуються нею, посадових осіб, які обираються, призначаються або затверджуються Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 2.

Правові основи і гарантії статусу і повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України, Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України і Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Правовою основою статусу і повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України, Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України і Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України є Конституція України, закони України, Конституція Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. У разі суперечності положень нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та актів Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України Конституції України, законам України діють положення Конституції України, законів України.

Стаття 3.

Основні принципи і гарантії Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Основними принципами Кримськотатарської Автономної Республіки України є:
народовладдя;
верховенство права;
конституційність;
дотримання і забезпечення прав і свобод людини і громадянина;
дотримання і забезпечення прав корінних народів України;
законність;
виборність;
колегіальність;
гласність;
поєднання інтересів Кримськотатарської Автономної Республіки України і загальнодержавних інтересів України.

2. Основними гарантіями Кримськотатарської Автономної Республіки України є:
правова, організаційна, фінансова, майнова, ресурсна самостійність у межах, встановлених Конституцією України, що забезпечує здійснення повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України;
врахування особливостей Кримськотатарської Автономної Республіки України, передбачених Конституцією України, органами державної влади України при прийнятті рішень, що стосуються Кримськотатарської Автономної Республіки України;
державні гарантії статусу і повноважень, права власності Кримськотатарської Автономної Республіки України;
судовий захист статусу і повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 4.

Конституція Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правові акти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та акти Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Конституція Кримськотатарської Автономної Республіки України ухвалюється за основою і у відповідності з Конституцією України.

2. Конституція Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правові акти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України публікуються державною мовою, а також кримськотатарською та російською мовами.

3. Норми Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України є нормами прямої дії.

4. Нормативно-правові акти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України і Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України або їх положення, що суперечать Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, не мають юридичної сили.

Такі акти можуть бути оскаржені в суді особами, права та інтереси яких порушено, та визнані судом недійсними, якщо інше не передбачене законом України.

Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України, Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України мають право скасувати свої акти повністю або частково.

5. Нормативно-правові акти, що стосуються прав і свобод людини і громадянина, встановлюють їх права та обов'язки, вступають в силу після оприлюднення їх в установленому порядку.

6. Нормативно-правові акти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України і Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України обов'язкові для виконання на території Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 5.

Контроль держави за відповідністю Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та актів Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України Конституції України та законів України

1. Вирішення питань про відповідність Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України Конституції України здійснюється відповідно до Конституції України Конституційним Судом України.

2. Серед мотивів невідповідності нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України Конституції України та законам України Президент України може зупинити дію цих нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України з одночасним зверненням до Конституційного Суду України щодо їх конституційності.

3. Акти Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України скасовуються Президентом України.

4. У Кримськотатарській Автономній Республіці України діє Представництво Президента України.

5. Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, інші органи державної влади здійснюють свої повноваження у відношенні Кримськотатарської Автономної Республіки України, Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, республіканських органів Кримськотатарської Автономної Республіки України на підставі, в межах повноважень і способом, передбаченими Конституцією України та законами України.

Стаття 6.

Форми участі громадян у вирішенні питань, що входять до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Громадяни України, які постійно проживають в Кримськотатарській Автономній Республіці України, вільно беруть участь у вирішенні питань, у межах відання Кримськотатарської Автономної Республіки України безпосередньо через вибори і референдуми та через органи влади Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. У Кримськотатарській Автономній Республіці України може проводитися незалежна наукова, творча і громадська експертиза, яка здійснюється фахівцями відповідних галузей знань під час підготовки і прийняття рішень з питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України.

3. Громадяни вільно реалізують право спрямовувати індивідуальні чи колективні (включаючи об'єднання громадян) звернення до органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України, установ, організацій і посадових осіб питань, що належать до їх компетенції, і у встановленому законом порядку отримувати від них відповіді, а також достовірну інформацію з питань, що порушують їх права та законні інтереси.

4. Громадяни безперешкодно реалізують право оскарження в суді актів і дій або бездіяльності органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України, установ, організацій, посадових осіб, які порушують їх права.

5. Ніхто не має права купувати або використовувати владні повноваження, порушуючи Конституцію України, закони України, Конституцію Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правові акти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

6. Кожен громадянин, іноземці та особи без громадянства, які проживають в Кримськотатарській Автономній Республіці України, несуть відповідальність за порушення Конституції України, законів України, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, актів Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України в порядку, передбаченому законами України.

ГЛАВА 2.

Територія, символи і столиця Кримськотатарської Автономної Республіки України

Стаття 7.

Територія Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Територія Кримськотатарської Автономної Республіки України визначається межами території Кримського півострова.

2. Територія Кримськотатарської Автономної Республіки України може бути змінена з урахуванням рішення республіканського (місцевого) референдуму та рішення Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України відповідно до Конституції України.

3. Адміністративно-територіальними одиницями в Кримськотатарській Автономній Республіці України є район, агломерація, місто, район у місті, селище, село та інші одиниці відповідно до Конституції України та законів України.

Питання освіти, зміни кордонів зазначених адміністративно-територіальних одиниць в Кримськотатарській Автономній Республіці України визначається законами України та

нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його компетенції.

Стаття 8.

Символи Кримськотатарської Автономної Республіки України, столиця Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Кримськотатарська Автономна Республіка Україна має свої символи: Герб, Прапор і Гімн. Музика і текст Гімну, описи Герба і Прапора Кримської Автономної Республіки України, а також порядок їх використання встановлюються нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. Функції столиці Кримськотатарської Автономної Республіки України розподіляються між містами Сімферополь і Севастополь. Особливості міст Сімферополя і Севастополя як міст із функцією столиці Кримськотатарської Автономної Республіки України визначаються Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України на основі законів України.

ГЛАВА 3.

Забезпечення прав і свобод громадян України, прав національностей в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Стаття 9.

Забезпечення прав і свобод громадян України в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. Права і свободи людини і громадянина в Кримськотатарській Автономній Республіці України встановлюються і гарантуються Конституцією України і законами України і відповідно до них - Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. Конституція Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правові акти органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України не можуть обмежувати права і свободи громадян, встановлені Конституцією України та законами України.

3. Основним завданням органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб є забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, гідних умов їх життя.

За рахунок коштів бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України можуть встановлюватися додаткові форми соціальної допомоги, підтримки та захисту населення.

Стаття 10.

Забезпечення функціонування і розвитку державної мови, кримськотатарської, російської, та інших національних мов в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. У Кримськотатарській Автономній Республіці України поряд з державною мовою забезпечується функціонування і розвиток, використання і захист кримськотатарської, російської, а також мов інших національностей.

2. У Кримськотатарській Автономній Республіці України українська, кримськотатарська і російська мова як мови більшості населення використовуються для міжнаціонального спілкування в усіх сферах суспільного життя.

3. У Кримськотатарській Автономній Республіці України громадянам гарантується право виховання рідною мовою в дитячих дошкільних установах, вивчення рідної мови, навчання рідною мовою в навчальних закладах державної, республіканської і комунальної форм власності або через національні культурні товариства або в порядку, визначеним законодавством України і нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його компетенції.

Стаття 11.

Мова документів, що посвідчують статус громадянина в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Відповідно до законодавства України в Кримськотатарській Автономній Республіці України офіційні документи, що засвідчують статус громадянина, - паспорт, трудова книжка, документи про освіту, свідоцтво про народження, про шлюб та інші, - виконуються українською, кримськотатарською та російською мовами.

Стаття 12.

Мова судочинства, нотаріального провадження, провадження у справах про адміністративні правопорушення, юридичної допомоги в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Відповідно до чинного законодавства України в Кримськотатарській Автономній Республіці України як мова судочинства, нотаріального провадження, провадження у справах про адміністративні правопорушення, юридичної допомоги використовується українська або за клопотанням учасника відповідного провадження кримськотатарська і російська мови.

Інші питання застосування мов у зазначених вище сферах діяльності в Кримськотатарській Автономній Республіці України регулюються законами України.

Стаття 13.

Мова роботи пошти і телеграфу, підприємств, установ, організацій сфери обслуговування в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. У Кримськотатарській Автономній Республіці України поштова і телеграфна кореспонденція від громадян, державних, республіканських, громадських та інших органів, підприємств, установ і організацій приймається для пересилки українською, кримськотатарською та російською мовами.

2. У всіх сферах обслуговування громадян (комунальне обслуговування, громадський транспорт, охорона здоров'я та інші) й на підприємствах, в установах і організаціях, що відносяться до них, використовуються українська, кримськотатарська чи російська мови або інша мова, прийнятна для сторін.

Стаття 14.

Реалізація прав та інтересів громадян у сфері національної культури в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. У Кримськотатарській Автономній Республіці України забезпечується збереження різноманіття культур, що склалися історично на Кримському півострові, створюються умови для їх рівноправного розвитку і взаємозбагачення.

2. Громадяни будь-якої національності, які проживають в Кримськотатарській Автономній Республіці України, для реалізації прав та інтересів у сфері національної культури можуть утворювати об'єднання, які представляють їхні законні інтереси.

3. Питання утворення і діяльності об'єднань громадян в Кримськотатарській Автономній Республіці України визначаються законами України, нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його компетенції.

4. У Кримськотатарській Автономній Республіці України громадянам усіх національностей, національно-культурним та іншим об'єднанням, організаціям і установам гарантується право на розвиток національних культурних традицій, святкування національних свят, сповідування своєї релігії, задоволення своїх потреб в літературі, мистецтві, право на створення національних засобів масової інформації, видавництв, музеїв, театрів, кіностудій, інших національних, культурних і навчальних закладів згідно з Конституцією України і законами України.

5. У Кримськотатарській Автономній Республіці України громадянам будь-якої національності, національно-культурним товариствам і об'єднанням громадян забезпечується право на взаємовідносини у сфері культури.

Стаття 15.

Пам'ятки історії і культури Кримськотатарської Автономної Республіки України

Пам'ятки історії і культури Кримськотатарської Автономної Республіки України охороняються законами України, їх статус встановлюється нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його компетенції.

ГЛАВА 4.

Забезпечення безпечних і здорових умов життя для населення. Охорона навколишнього природного середовища

Стаття 16.

Забезпечення безпечних і здорових умов життя для населення в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Органи влади Кримськотатарської Автономної Республіки України розробляють і здійснюють заходи і програми щодо забезпечення безпечних і здорових умов життя для населення в Кримськотатарській Автономній Республіці України.

Органи влади Кримськотатарської Автономної Республіки України забезпечують організацію і розвиток охорони здоров'я, санаторно-курортного лікування та відпочинку.

Стаття 17.

Охорона навколишнього природного середовища в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. У Кримськотатарській Автономній Республіці України забезпечується охорона природних комплексів, включаючи природно-заповідний фонд, курортні, рекреаційні, лікувально-оздоровчі, водозахисні та інші типи територій та об'єктів. Курултай

Кримськотатарської Автономної Республіки України з цих питань приймає рішення у межах повноважень, передбачених законодавством України.

2. Кримськотатарська Автономна Республіка України здійснює право на встановлення заповідного режиму щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого (республіканського) значення в Кримськотатарській Автономній Республіці України та здійснення заходів щодо їх збереження.

3. Кримськотатарська Автономна Республіка України розробляє і здійснює заходи та програми щодо забезпечення екологічної безпеки та екологічного балансу при використанні природних ресурсів на її території.

4. Кримськотатарська Автономна Республіка України здійснює комплекс заходів із оздоровлення навколишнього природного середовища, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та антропогенного характеру, щодо відновлення й збереження генетичного фонду рослинного і тваринного світу Кримськотатарської Автономної Республіки України.

5. Органи влади Кримськотатарської Автономної Республіки України та органи місцевого самоврядування реалізують право на здійснення екологічного контролю відповідно на території Кримськотатарської Автономної Республіки України або адміністративно-територіальних одиниць і вирішення в установленому законами України порядку питань зупинення або припинення екологічно небезпечної і шкідливої для здоров'я діяльності.

6. Проведення екологічної експертизи є обов'язковим у процесі нормотворчої, інвестиційної, управлінської, господарської та іншої діяльності, що впливає на стан навколишнього природного середовища, а також на вимогу Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України або органів місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України в порядку, передбаченому законами України.

РОЗДІЛ II ПОВНОВАЖЕННЯ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ

ГЛАВА 5.

Основні повноваження Кримськотатарської Автономної Республіки України

Стаття 18.

Повноваження Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. До повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України належать:

1) ухвалення згідно Конституції України Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правових актів Кримськотатарської Автономної Республіки України, внесення змін і доповнень до них, роз'яснення порядку їх застосування, контроль за їх дотриманням;

2) нормативне регулювання і здійснення організаційно-розпорядчих повноважень з питань сільського господарства і лісів; меліорації і кар'єрів; громадських робіт, ремесел та промислів; благодійної діяльності; містобудування і житлового господарства; курортно-рекреаційної сфери; туризму, готельної справи, ярмарків; музеїв, бібліотек, театрів, інших закладів культури, історико-культурних заповідників; транспорту загального користування, автошляхів, водопроводів; полювання, рибальства; санітарної і лікувальної служб та з інших питань, передбачених і делегованих законами України; забезпечення громадського порядку;

3) участь у формуванні та здійсненні основних принципів внутрішньополітичної, зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної діяльності України з питань, що стосуються Кримськотатарської Автономної Республіки України;

4) вирішення питань адміністративно-територіального устрою Кримськотатарської Автономної Республіки України, які належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України відповідно до законодавства України;

5) визначення порядку організації і діяльності, повноважень органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах повноважень, делегованих їй законами України;

6) призначення чергових виборів депутатів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, затвердження складу виборчої комісії Кримськотатарської Автономної Республіки України та вирішення інших питань організації та проведення виборів згідно законодавства України;

7) призначення і проведення республіканських (місцевих) референдумів з питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України;

8) участь у формуванні корпусу народних засідателів і присяжних відповідно до законів України;

9) здійснення повноважень, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України Земельним кодексом України, Кодексом України про надра, Водним кодексом України, Лісовим кодексом України, Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища", іншими законами України;

10) управління майном, що належить Кримськотатарській Автономній Республіці України;

11) відповідно до Конституції України, законів України визначення структури і пріоритетних напрямків розвитку економіки Кримськотатарської Автономної Республіки України, визначення напрямів і пріоритетів інвестиційної діяльності, надання пільг інвесторам, включаючи іноземних, вирішення інших питань інвестиційної діяльності; визначення пріоритетних напрямків і забезпечення розвитку науки і техніки; створення і забезпечення функціонування вільних економічних зон, ліцензування і квотування експорту продукції, виробленої в Кримськотатарській Автономній Республіці України; здійснення зовнішньоекономічної діяльності, здійснення господарської діяльності в межах виключної (морської) економічної зони, за погодженням з Кабінетом Міністрів України участь у регулюванні мита і податків на імпортні товари, що ввозяться до Кримськотатарської Автономної Республіки України, з метою захисту власного товаровиробника і власного ринку;

12) забезпечення збалансованого соціально-економічного та культурного розвитку Кримськотатарської Автономної Республіки України, реалізації програм соціально-економічного, культурного та іншого розвитку республіки;

розробка і затвердження програм соціально-економічного, культурного розвитку, раціонального природокористування, охорони навколишнього природного середовища в Кримськотатарській Автономній Республіці України відповідно до загальнодержавних програм та їх реалізація;

13) складання, затвердження, виконання бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України;

зарахування відповідно до Конституції України і законів України до бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України податків і зборів, що збираються на території Кримськотатарської Автономної Республіки України, за винятком місцевих, з подальшою передачею до Державного бюджету України коштів для загальнодержавних витрат;

14) відповідно до законодавства України встановлення доходів, що формують бюджет Кримськотатарської Автономної Республіки України, забезпечення його виконання, проведення експериментів у сфері оподаткування, встановлення місцевих податків і

зборів, а також патентування окремих видів діяльності, здійснення інших, передбачених законами України, повноважень у сфері бюджету і оподаткування;

фінансова самостійність Кримськотатарської Автономної Республіки України гарантується закріпленням законами України за дохідною частиною бюджету Кримської Автономної Республіки України на стабільній основі загальнодержавних податків і зборів, що зараховуються в повному обсязі до бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України і є достатніми для здійснення повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України та забезпечення життєвого рівня громадян і населення в цілому не нижче соціальних стандартів і потреб, що визначаються законами України;

міжбюджетні відносини Державного бюджету України і бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України, що регулюють розподіл і перерозподіл бюджетних коштів для збалансування бюджету республіки на рівні, необхідному для забезпечення і здійснення повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України, а також життєвого рівня населення не нижче соціальних стандартів і потреб, визначаються відповідно до законів України;

15) визначення статусу місцевостей як курортів, встановлення зон санітарної охорони курортів; визначення напрямків і пріоритетів, а також вирішення питань організації і розвитку туристичної та курортно-рекреаційної галузей; здійснення виключного права Кримськотатарської Автономної Республіки України на надання пільг з оподаткування та інших платежів, які встановлюються за Кримськотатарською Автономною Республікою України, в даних галузях підприємствам, установам і організаціям будь-якої форми власності, які розташовані або здійснюють діяльність на території Кримськотатарської Автономної Республіки України;

16) вирішення питань екологічної безпеки, раціонального використання, охорони, відновлення землі і природних ресурсів, оголошення карантину і зон стихійного лиха відповідно до законів України;

розробка, затвердження та реалізація програм забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання, охорони, відновлення землі і природних ресурсів;

зарахування до бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України в повному обсязі спеціальних та інших платежів, що стягуються за користування землею та іншими природними ресурсами відповідно до законодавства України;

визначення відповідно до законодавства України нормативів розподілу зазначених коштів між республіканським і місцевими бюджетами;

здійснення виключного права Кримськотатарської Автономної Республіки України на надання передбачених законодавством України пільг щодо названих вище платежів, які підлягають зарахуванню відповідно до законодавства України в бюджет Кримськотатарської Автономної Республіки України;

17) із врахуванням особливостей Кримськотатарської Автономної Республіки України, визначених Конституцією України, і відповідно до Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України підготовка, затвердження та реалізація програм і вирішення питань забезпечення функціонування та розвитку української як державної, кримськотатарської як мови корінного народу, російської та інших національних мов, організації та розвитку освіти, науки і культури, охорони і використання пам'яток історії та культури, організації та провадження діяльності із забезпечення безпечних і здорових умов життя населення, організації та розвитку охорони здоров'я, фізичної культури і спорту;

18) участь у забезпеченні прав і свобод громадян, національної та громадянської злагоди, сприяння охороні правопорядку та громадської безпеки, здійснення щодо зазначених питань повноважень, передбачених законами України;

19) ініціювання введення надзвичайного стану та встановлення зон надзвичайної екологічної ситуації в Кримськотатарській Автономній Республіці України або окремих її місцевостях;

20) розробка і проведення науково обґрунтованої демографічної політики, регулювання і розвиток містобудування, житлового і комунального господарства;

21) участь в розробці та реалізації державних програм України повернення депортованих з Криму громадян;

22) затвердження символіки, заснування Грамоти і Почесної грамоти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, почесних звань та інших відзнак Кримськотатарської Автономної Республіки України;

23) участь у формуванні інформаційної політики і використанні інформаційного простору на території Кримськотатарської Автономної Республіки України;

24) організація статистики в Кримськотатарській Автономній Республіці України в межах її компетенції;

25) здійснення інших повноважень, передбачених Конституцією України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України та законами України.

2. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України як представницький орган республіки здійснює права власника на землю і природні ресурси в межах території Кримськотатарської Автономної Республіки України, за винятком земель і природних ресурсів, віднесених до загальнодержавної власності, власності місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб.

3. Кримськотатарська Автономна Республіка України в межах своїх повноважень має право вступати у відносини з іншими регіонами України, а також з органами влади, підприємствами, установами, організаціями та об'єднаннями громадян інших держав та їх регіонів, з міжнародними організаціями в галузі економіки, науки, освіти, охорони навколишнього природного середовища та природокористування, у соціально-культурній сфері.

Зазначені повноваження здійснюються в рамках загальнодержавної зовнішньої та внутрішньої політики України.

Стаття 19.

Право на звернення до Конституційного Суду України

Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснює право на звернення до Конституційного Суду України з питань, передбачених Конституцією України та законами України.

Стаття 20.

Представництва Кримськотатарської Автономної Республіки України

Кримськотатарська Автономна Республіка Україна має Постійне представництво в столиці України місті Києві, а також представництва з питань економічного, соціального, культурного та іншого співробітництва в регіонах для реалізації угод, укладених з ними Кримськотатарською Автономною Республікою України в межах своєї компетенції.

РОЗДІЛ III

КУРУЛТАЙ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ, РАДА МІНІСТРІВ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ. ПРАВОСУДДЯ І ПРОКУРАТУРА КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ

Формування керівних органів Кримськотатарської Автономної Республіки України має ряд особливостей, які повинні сформувати баланс розподілу владних повноважень в Кримськотатарській Автономній Республіці України.

У разі, якщо за підсумками виборів Головою Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України обрано представника кримськотатарського народу, то Головою Ради Міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України призначається представник інших національностей Криму.

Заступники голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України - представники інших національностей Криму.

Перший заступник Голови Ради Міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України - представник кримськотатарського народу.

Ще один заступник Голови Ради Міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України - представник кримськотатарського народу.

Всього Голова Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України має трьох заступників.

Відповідно, якщо за підсумками виборів Головою Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України обрано представника інших національностей Криму (не представник кримськотатарського народу), то Головою Ради Міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України призначається представник кримськотатарського народу.

Відповідно, заступники глави Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України - представники кримськотатарського народу.

Перший заступник Голови Ради Міністрів - представник інших національностей Криму

Ще один заступник Голови Ради Міністрів - представник інших національностей Криму.

ГЛАВА 6.

Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України

Стаття 21.

Статус Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України є представницьким органом Кримськотатарської Автономної Республіки України, який представляє інтереси громадян, спільні інтереси населення, територіальних громад, місцевого самоврядування, Кримськотатарської Автономної Республіки України в цілому, і здійснює свої повноваження з метою сприяння і забезпечення реалізації їх прав і законних інтересів, а також вирішення питань збалансованого соціально-економічного, культурного та іншого розвитку Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 22.

Склад і термін повноважень Курултаю Склад і термін повноважень Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України складається зі 100 депутатів. Вибори депутатів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування, має ряд особливостей.

Розподіл місць в Курултаї Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснюється наступним чином:

49 депутатських місць закріплюється за представниками кримськотатарського народу, як корінного народу України, за поданням Меджлісу кримськотатарського народу, який є

добровільним об'єднанням громадян України, в першу чергу (переважно) кримськотатарської національності, створеним для реалізації і захисту інтересів кримськотатарського народу, як корінного народу України (визначається окремим Законом України).

1 депутатське місце закріплюється за представником караїмів, як корінного народу України, за поданням _____.

1 депутатське місце закріплюється за представником народу кримчаків, як корінного народу України, за поданням _____.

49 депутатських місць закріплюється за представниками інших національностей Криму, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права.

Термін повноважень Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України становить п'ять років.

Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України є повноважним за умови обрання не менш як двох третин від його загального складу.

Повноваження Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України попереднього скликання припиняються з моменту відкриття першої сесії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України нового скликання.

Повноваження Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України можуть бути припинені Верховною Радою України достроково на підставах і в порядку, визначених Конституцією України.

2. Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, його перший заступник і заступник, голови постійних комісій Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснюють свої повноваження на постійній основі.

Стаття 23.

Депутат Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

Депутатом Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України може бути громадянин України, який має право голосу, на день виборів досяг 35 років і проживає в Україні не менше п'яти років.

Не може бути обраний до Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку.

Депутати Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, що працюють на постійній основі, не можуть суміщати свою службову діяльність з іншою роботою, крім викладацької, наукової та творчої у позаробочий час, входити до складу керівного органу або наглядової ради підприємства, що має на меті одержання прибутку.

Організація і проведення виборів депутатів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України визначаються законами України, нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань, що входять до його компетенції.

Статус депутата Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України визначається відповідним законом України.

Стаття 24.

Здійснення повноважень депутата Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

Депутат Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України має всю повноту прав, що забезпечують його активну участь у діяльності Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та її органів, виконує їх доручення.

Депутат зобов'язаний брати участь у роботі Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та його органів, дотримуватися Конституції України, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, законів України та нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

На час проведення засідань Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, постійних комісій, а також для здійснення інших повноважень, передбачених законами України та Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, депутат звільняється від виконання виробничих або службових обов'язків з відшкодуванням йому середньої заробітної плати за основним місцем роботи та інших витрат, пов'язаних з депутатською діяльністю, за рахунок коштів бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Повноваження депутата Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України припиняються одночасно з припиненням повноважень Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Повноваження депутата Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України припиняються достроково в порядку і випадках, передбачених законами України.

Стаття 25.

Сесія Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

Діяльність Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснюється сесійно і складається з пленарних засідань Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та засідань її органів.

Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України збирається на першу сесію не пізніше ніж на тридцятий день після обрання не менше двох третин від встановленого числа депутатів.

Першу сесію відкриває і веде до обрання Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України голова виборчої комісії Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Порядок діяльності Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, її органів і посадових осіб визначається Конституцією України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, Регламентом Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його повноважень.

Стаття 26.

Повноваження Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України вирішує питання, передбачені Конституцією України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України та законами України, до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України, за винятком тих, рішення з яких ухвалюються через республіканський (місцевий) референдум або Радою міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України та іншими органами виконавчої влади Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. До компетенції Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України належить:

1) ухвалення Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України та подання її на затвердження Верховної Ради України, нормативно-правових актів, внесення в установленому порядку змін і доповнень до них, роз'яснення порядку їх застосування;

визначення порядку і забезпечення контролю за виконанням Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його компетенції;

2) відповідно до Конституції України законами України Кримськотатарська Автономна Республіка України реалізує повноваження щодо забезпечення збалансованого соціально-економічного та культурного розвитку Кримськотатарської Автономної Республіки України, реалізації програм соціально-економічного, культурного та іншого розвитку республіки.

3) призначення чергових виборів депутатів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, затвердження складу виборчої комісії Республіки Крим;

4) прийняття рішення про проведення республіканського (місцевого) референдуму;

5) визначення порядку управління майном, що належить Кримськотатарській Автономній Республіці України;

6) визначення порядку управління майном, що перебуває на балансі Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

7) визначення переліку майна Кримськотатарської Автономної Республіки України, яке підлягає і не підлягає приватизації;

8) затвердження бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України та внесення змін до нього, контроль за його виконанням, прийняття рішення щодо звіту про його виконання;

створення Рахункової палати Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України для здійснення контролю від імені Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України за використанням коштів бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України органами виконавчої влади; призначення на посаду та звільнення з посади голови Рахункової палати Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України за поданням Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

9) встановлення податків і пільг з оподаткування відповідно до законів України;

10) за пропозицією Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України прийняття рішень про випуск місцевих позик;

11) за пропозицією Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України визначення порядку створення цільових (у тому числі валютних) фондів; затвердження положень про ці фонди; контроль за використанням коштів зазначених фондів; затвердження звітів про використання зазначених фондів;

12) за поданням Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України ухвалювати програми Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань соціально-економічного та культурного розвитку; раціонального природокористування, охорони навколишнього природного середовища відповідно до загальнодержавних програм, внесення змін до них і контроль за їх виконанням;

13) вирішення питань адміністративно-територіального устрою відповідно до законів України; визнання статусу місцевостей як курортів, встановлення зон санітарної охорони курортів, вирішення питань організації і розвитку курортно-рекреаційної сфери і туризму;

14) у межах компетенції Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України вирішення питань забезпечення прав і свобод громадян, національної злагоди, сприяння охороні правопорядку та громадської безпеки;

15) у межах компетенції Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України вирішення питань щодо забезпечення функціонування та розвитку державної, кримськотатарської, російської, та інших національних мов і культур в Кримськотатарській Автономній Республіці України, охороні і використанні пам'яток історії та культури, визначення мови роботи і документообігу республіканських органів;

16) участь у формуванні основних принципів внутрішньополітичної, зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної діяльності України з питань, що стосуються інтересів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

17) обрання Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, його першого заступника і заступника, звільнення їх із посад;

18) формування Президії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, постійних і тимчасових комісій Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, обрання голів постійних і тимчасових комісій;

19) затвердження Регламенту Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, внесення змін і доповнень до нього;

20) утворення апарату Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, затвердження його структури, чисельності та кошторису витрат на його утримання; визначення порядку організації і діяльності апарату; призначення на посади та звільнення з посад за поданням Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України керівника Секретаріату і керуючого справами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

21) призначення на посаду та звільнення з посади за поданням Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України згідно з Конституцією України і законами України;

22) призначення за поданням Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України заступників Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, міністрів, голів республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

23) затвердження за поданням Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України структури і чисельності Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, його апарату і кошторису витрат на їх утримання;

24) утворення і ліквідація за поданням Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України міністерств і республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах коштів, передбачених бюджетом Кримськотатарської Автономної Республіки України;

25) звільнення з посад на підставі та в порядку, передбачених Конституцією України та законами України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, членів Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

26) заслуховування інформації про діяльність, узгодження призначення на посади та звільнення з посад начальника Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Криму, начальника Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Кримськотатарській Автономній Республіці України, генерального директора Державної телерадіокомпанії "Крим";

погодження призначення на посаду Прокурора Кримськотатарської Автономної Республіки України;

27) зупинення дії постанов і розпоряджень Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань виконання державних функцій і повноважень у випадках, якщо вони суперечать Конституції України та законам України, актам Президента України та Кабінету Міністрів України, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правовим актам Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, з одночасним зверненням до Президента України про їх скасування;

скасування постанов і розпоряджень Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України, в разі, якщо вони суперечать Конституції України, Конституції

Кримськотатарської Автономної Республіки України, законам України та нормативно-правовим актам Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

28) ініціювання введення надзвичайного стану та встановлення зон надзвичайної екологічної ситуації в Кримськотатарській Автономній Республіці України або окремих її місцевостях у випадках, передбачених законодавством України;

29) заслуховування звітів Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України та членів Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України не більше двох разів на рік;

30) прийняття рішень Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України про звільнення з посади Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, інших членів Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України у зв'язку з висловленням недовіри;

в разі прийняття рішення про звільнення з посади Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України у зв'язку з висловленням недовіри простою більшістю голосів депутатів від загального складу Курултаю Республіки Крим звільнення Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України з посади відбувається у порядку, передбаченому Конституцією України;

відповідно до Закону України "Про Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України " в разі прийняття рішення про звільнення з посади Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України у зв'язку з висловленням недовіри двома третинами голосів депутатів від загального складу Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України Президент України дає згоду на звільнення з посади Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

31) заснування республіканських засобів масової інформації;

32) рішення в межах повноважень, наданих Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України Конституцією України та законами України, питань, що стосуються земельних відносин, використання природних ресурсів, розмірів плати за використання природних ресурсів, розмірів плати за користування ними та інших;

33) затвердження символіки, заснування Грамоти і Почесної грамоти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, почесних звань та інших відзнак Кримськотатарської Автономної Республіки України відповідно до законодавства України;

34) заслуховування звітів комісій, керівників органів, що створюються, обираються і формуються Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України, і посадових осіб, які призначаються, обираються або затверджуються нею;

35) відповідно до Закону України про статус депутата Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правовим актам Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України розгляд запитів депутатів, ухвалення рішень за запитами;

36) ухвалення відповідно до законів України рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду Кримськотатарської Автономної Республіки України та інших територій, що підлягають особливій охороні, про оголошення природних та інших об'єктів, що мають історичну, культурну, екологічну або наукову цінність, пам'ятками історії або культури, що охороняються законом;

37) визначення порядку укладення і затвердження договорів і угод від імені Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України, затвердження договорів і угод.

Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією України та законами України, а також ті, що належать до його компетенції, передбачені Конституцією Кримськотатарської Автономної

Республіки України та нормативно-правовими актами Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його компетенції.

Стаття 27.

Порядок прийняття Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правових актів Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України простою більшістю голосів депутатів від їх загального складу приймає Конституцію Кримськотатарської Автономної Республіки України, зміни та доповнення до неї, які вступають в силу після затвердження їх Верховною Радою України та опублікування.
2. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань нормативно-правового характеру приймає постанови.
З питань організаційно-розпорядчого характеру Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України приймає рішення.
3. Постанови і рішення Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України приймаються на його засіданні шляхом відкритого або таємного голосування більшістю голосів депутатів від загального складу Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України.
4. Право внесення проєктів нормативно-правових актів до Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України належить депутатам Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України, які реалізують його індивідуально або колективно, а також Раді міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України.
5. Нормативно-правові акти Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України підписуються Головою Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України протягом 14 днів після їх прийняття і набувають чинності в порядку, встановленому Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правовими актами Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України.
6. Якщо під час обговорення будь-якого проєкту нормативно-правового акту в Курултай виникло категоричне неприйняття запропонованих рішень - створюється узгоджувальна комісія, яка може внести додаткову пропозицію про винесення спірного питання на рівень «третейського судді», Уповноваженого з прав людини в Україні. Потім узгоджене рішення виноситься на засіданні Курултая, на засіданні присутній Уповноважений з прав людини в Україні.

Стаття 28.

Відповідність нормативно-правових актів Кримськотатарської Автономної Республіки України Конституції України та законам України

Нормативно-правові акти Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України та Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України повинні відповідати Конституції України, законам України.

Нормативно-правові акти Курултая Кримськотатарської Автономної Республіки України та Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань виконання делегованих відповідно до Конституції України державних виконавчих функцій і повноважень на території Кримськотатарської Автономної Республіки України приймаються згідно Конституції України та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та для їх виконання.

Стаття 29.

Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. На першій сесії Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України шляхом таємного голосування з використанням бюлетенів обирає з числа депутатів Голову Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. Голова Курултаю представляє Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України у відносинах із Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, центральними та місцевими органами державної влади України, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, громадянами, їх об'єднаннями; посадовими особами та органами інших держав, їх регіонів, об'єднань громадян, установ, організацій; з міжнародними організаціями; організовує діяльність Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

3. Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України:

1) веде засідання Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та її Президії, забезпечує підготовку засідань і організує контроль за виконанням рішень і постанов Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та рішень її Президії;

2) пропонує кандидатури на посади першого заступника і заступника Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, голів постійних комісій Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та на інші посади, передбачені чинним законодавством;

3) затверджує за рішенням Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України штатний розпис апарату в межах кошторису витрат Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

4) здійснює загальне керівництво з підготовки питань, які підлягають розгляду Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України;

5) підписує нормативно-правові та інші акти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, договори й угоди з питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України, в порядку, визначеному Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України відповідно до законів України;

6) представляє Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України кандидатуру для призначення на посаду Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

7) вручає Грамоту і Почесну грамоту Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та її Президії, інші відзнаки Кримськотатарської Автономної Республіки України;

8) скликає позачергову сесію Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

9) представляє кандидатури на посади керівника Секретаріату і керуючого справами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

10) погоджує призначення на посади та звільнення з посад заступників начальника Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Криму, начальників міських і районних відділів внутрішніх справ Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Криму; заступників начальника Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Кримськотатарській Автономній Республіці України; голови і заступників голови Державної податкової адміністрації в Кримськотатарській Автономній Республіці України та керівників районних і міських державних податкових інспекцій в Кримськотатарській Автономній Республіці України; начальника і заступників начальника управління податкової міліції в Кримськотатарській Автономній Республіці України; начальника і заступників начальника управління фінансового контролю в

Кримськотатарській Автономній Республіці України; начальника і заступників начальника Кримської регіональної митниці; директора Радіотелевізійного передавального центру; голови Фонду майна Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Інші повноваження і порядок діяльності Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, а також його першого заступника і заступника визначаються відповідно до Конституції України, законів України, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, Регламенту Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

4. Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України підзвітний Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та відповідальний перед ним. Він може бути звільнений з посади Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України, якщо за це проголосувало більше половини депутатів від загального складу Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Порядок дострокового звільнення з посади Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України визначається законами України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України та Регламентом Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

5. Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України виконує свої обов'язки до відкриття першої сесії Курултаю Республіки Крим нового скликання, крім випадків дострокового припинення повноважень Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

6. Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах своїх повноважень видає розпорядження.

Стаття 30.

Президія Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Для координації роботи органів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, сприяння депутатам у виконанні ними своїх обов'язків, підготовки сесій і реалізації інших повноважень утворюється Президія Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. До Президії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України входять за посадою Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, його перший заступник і заступник, голови постійних комісій Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

3. Очолює Президію Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України Голова Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

4. Порядок діяльності Президії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України визначається відповідно до Конституції України, законів України, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, Регламенту Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та іншим нормативно-правовим актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 31.

Повноваження Президії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Президія Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України:

1) скликає сесії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та організовує їх підготовку;

2) формує проект порядку денного і вносить його на затвердження сесії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

3) координує роботу органів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

4) забезпечує реєстрацію і офіційне оприлюднення нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України;

5) засновує Почесну грамоту Президії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. Президія Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснює інші організаційні повноваження, передані йому нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

3. Не рідше одного разу на рік Президія Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України звітує перед Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України про виконану роботу.

Стаття 32.

Постійні, тимчасові комісії та інші органи Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Постійні і тимчасові комісії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України є органами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, які обираються з числа її депутатів для вивчення, попереднього розгляду і підготовки питань, що відносяться до її відання, здійснення контролю за виконанням постанов і рішень Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. Повноваження і порядок діяльності постійних і тимчасових комісій визначаються Регламентом Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

3. З метою забезпечення контролю за дотриманням законодавства України про приватизацію Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України утворює Контрольну комісію Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України з питань приватизації.

4. З питань, що належать до його компетенції, Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України утворює інші органи, визначає організацію, повноваження і порядок їх діяльності.

Стаття 33.

Статус виборних посадових осіб Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Виборні посади Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України відносяться до відповідних категорій посад державних службовців в порядку, встановленому Законом України "Про державну службу".

2. Оплата праці виборних посадових осіб Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснюється за рахунок коштів республіканського бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 34.

Фінансування і кошторис витрат Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Фінансування витрат на забезпечення діяльності Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України передбачається окремим рядком у бюджеті Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. Кошторис витрат, пов'язаних з діяльністю Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та її органів, депутатів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, затверджується Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України.

ГЛАВА 7. РАДА МІНІСТРІВ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ

Стаття 35. Загальні положення

1. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України як орган виконавчої влади Кримськотатарської Автономної Республіки України самостійно здійснює виконавчі функції і повноваження з питань, що передбачені компетенцією Кримськотатарської Автономної Республіки України Конституцією України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України та законами України.

2. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України формується Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України на термін його повноважень, відповідальна перед ним і очолюється Головою Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України.

3. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України виконує також державні виконавчі функції і повноваження, делеговані законами України відповідно до Конституції України.

З метою забезпечення виконання делегованих державних виконавчих функцій і повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України передаються в оперативне управління фінансові, матеріальні кошти і об'єкти державної власності, необхідні для виконання зазначених повноважень.

Організація, порядок виконання зазначених функцій і повноважень республіканськими органами Кримськотатарської Автономної Республіки України визначаються нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

4. Законами України та прийнятими на їх основі та на їх виконання нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України та Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України можуть визначатися окремі умови виконання делегованих державних виконавчих функцій і повноважень, реалізації загальнодержавних і регіональних програм; координуватися діяльність по боротьбі з катастрофами, стихійними лихами, епідеміями та епізоотіями, щодо ліквідації їх наслідків, природокористування, охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, безпечних і здорових умов життя населення, охорони пам'яток історії та культури, організації та розвитку освіти, науки і культури, фізичної культури і спорту, забезпечення правопорядку і громадської безпеки, здійснення спільних проектів в регіоні, а також вирішення інших питань, віднесених до компетенції виконавчих органів.

5. З питань виконання державних функцій і повноважень Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, Голова Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, його заступники, керівники відповідних міністерств і республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної

Республіки України підзвітні та підконтрольні Кабінету Міністрів України, а керівники місцевих державних адміністрацій - раді міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 36.

Голова Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Голова Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України представляє Раду міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України у відносинах з Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України, центральними та місцевими органами виконавчої влади України, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, громадянами, їх об'єднаннями, посадовими особами; органами інших держав, їх регіонів, об'єднань громадян, установ, організацій; з міжнародними організаціями; організовує діяльність Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. Голова Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України:

1) веде засідання Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, забезпечує підготовку засідань і організує контроль за виконанням актів Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

2) представляє Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України кандидатури для призначення на посади заступників Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, міністрів, голів республіканських комітетів;

3) затверджує штатний розпис міністерств, республіканських комітетів, апарату Ради міністрів у межах чисельності і кошторису витрат, затверджених Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України;

4) здійснює загальне керівництво підготовкою питань, які підлягають розгляду на засіданнях Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

5) підписує постанови, рішення і розпорядження Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, договори, угоди в межах своїх повноважень;

6) вручає Почесну грамоту Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України;

7) погоджує призначення на посади та звільнення з посад заступників начальника Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Криму, начальників міських і районних відділів внутрішніх справ Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в Криму; заступників начальника Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Кримськотатарській Автономній Республіці України; голови і заступників голови Державної податкової адміністрації в Кримськотатарській Автономній Республіці України та керівників районних і міських державних податкових інспекцій в Кримськотатарській Автономній Республіці України; начальника і заступників начальника управління податкової міліції в Кримськотатарській Автономній Республіці України; начальника і заступників начальника Контрольно-ревізійного управління в Кримськотатарській Автономній Республіці України; начальника і заступників начальника Кримської регіональної митниці; директора Радіотелевізійного центру мовлення.

Інші повноваження і порядок діяльності Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, а також його заступників визначаються відповідно до Конституції України, законів України, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 37.

Призначення на посади та звільнення з посад Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, його заступників, міністрів, голів республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної Республіки України, їх звіти

1. Голова Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України призначається на посаду і звільняється з посади Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України за поданням Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та за погодженням з Президентом України.

2. Заступники Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, міністри та голови республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної Республіки України призначаються на посади Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України за поданням Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України.

3. Керівники місцевих адміністрацій в Кримськотатарській Автономній Республіці України призначаються на посади шляхом проведення виборів у відповідній адміністративно-територіальній одиниці та звільняються з посади Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України, погодженим з Головою Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та Головою Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, Постійним представником Президента України в Кримськотатарській Автономній Республіці України або ж за процедурою імпичменту, прописаної відповідним Законом Кримськотатарської Автономної Республіки України.

4. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України не більше двох разів на рік подає Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України звіт про свою діяльність в цілому (комплексний), а також щоквартально надає письмову інформацію про стан справ у соціально-економічній, культурній та інших сферах Кримськотатарської Автономної Республіки України.

5. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України за пропозицією Голови Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, або не менше п'яти постійних комісій, або однієї третини депутатів від загального складу Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України має право не більше двох разів на рік заслуховувати звіт з окремого напрямку діяльності Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, звіти окремих міністерств, республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної Республіки України про свою діяльність.

6. Зі звітом про діяльність Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України в цілому виступає Голова Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України або особа, що виконує його обов'язки.

Зі звітом про діяльність Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України з окремих напрямів виступає заступник Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, який курує відповідні питання.

Зі звітом про діяльність міністерства або республіканського комітету Кримськотатарської Автономної Республіки України виступає міністр або голова республіканського комітету Кримськотатарської Автономної Республіки України, або особи, які виконують їх обов'язки.

7. Якщо за результатами звіту діяльність Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України в цілому буде визнана Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України незадовільною, Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України має право в порядку, передбаченому Конституцією України, прийняти рішення:

про відставку (припинення повноважень) Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України у зв'язку з висловленням недовіри;

про звільнення з посади Голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України у зв'язку з висловленням недовіри.

Якщо за результатами звіту робота з окремих напрямів діяльності Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України або окремих міністерств і республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної Республіки України буде визнана Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України незадовільною, Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України має право в порядку, передбаченому Конституцією України, прийняти рішення про звільнення з посади заступника голови Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, міністра або голови республіканського комітету Кримськотатарської Автономної Республіки України у зв'язку з висловленням недовіри.

8. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України може висловити недовіру Голові Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України або окремим членам Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України через неналежне виконання ними своїх обов'язків, порушення Конституції України, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, законів України, нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Стаття 38.

Повноваження Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснює виконавчі функції і повноваження з питань, що належать до самостійної компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України, а також здійснює державні виконавчі функції, делеговані відповідно до Конституції України.

Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України виконує інші функції і повноваження, передбачені Конституцією України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, законами України, нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах її компетенції.

2. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснює виконавчі функції і повноваження, що входять до самостійних повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України, з питань:

- розвитку економіки;
- планування економічного і соціального розвитку;
- фінансової, кредитної та цінової політики;
- промисловості;
- паливно-енергетичного комплексу;
- сільського господарства;
- землеустрою;
- лісового господарства;
- водогосподарського будівництва і зрошуваного землеробства;
- організації та розвитку курортно-рекреаційної сфери і туризму;
- управління санаторно-курортними і туристичними комплексами Кримськотатарської Автономної Республіки України;
- зовнішньоекономічної діяльності та зовнішніх зв'язків;
- транспорту, зв'язку та дорожнього будівництва;
- житлово-комунального господарства та благоустрою, архітектури і містобудування;

торговельного та побутового обслуговування населення;
організації та розвитку освіти, науки, культури, мистецтва, охорони пам'яток історії та культури;
поліграфії та видавничої справи;
охорони навколишнього природного середовища;
організації та забезпечення безпечних і здорових умов життя населення, організації та розвитку охорони здоров'я, фізичної культури і спорту;
праці, її оплати, умов і охорони праці, соціальних питань та зайнятості населення, соціального захисту населення;
забезпечення законності, охорони громадського порядку та прав громадян;
міжнародних відносин;
молодіжної політики, охорони материнства і дитинства;
управління майном Кримськотатарської Автономної Республіки України порядку, визначеному Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснює управління майном, що перебуває на балансі Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, засновує друкований орган Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, законами України, нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, прийнятими в межах його компетенції.

3. Відносини органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у власності Кримськотатарської Автономної Республіки України, будуються на основі їх підзвітності та підконтрольності органам влади Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах і формах, передбачених законами України, і у відповідності з ними Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, ухваленими в межах його компетенції.

4. Відносини органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України з підприємствами, установами та організаціями інших форм власності, а також з тими, які не перебувають в її управлінні, будуються на договірній і податковій основі та здійснюються в межах і формах, передбачених законодавством України.

З питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України, підприємства, установи та організації, які не належать Кримськотатарській Автономній Республіці України, зобов'язані надавати відповідну інформацію на вимогу органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України.

5. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України забезпечує взаємодію органів виконавчої влади Кримськотатарської Автономної Республіки України з правоохоронними органами з питань громадської безпеки, охорони правопорядку і дотримання законності.

6. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах своєї компетенції має право скасовувати акти міністерств і республіканських комітетів Кримськотатарської Автономної Республіки України, інших підвідомчих йому органів, а з питань виконання державних функцій і повноважень - також акти місцевих державних адміністрацій, якщо вони прийняті з порушенням Конституції України, законів України, актів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України.

7. Повноваження, порядок організації і діяльності Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України визначаються Конституцією України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, законами України та нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

8. Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах своєї компетенції видає постанови, рішення і розпорядження, обов'язкові до виконання на всій території республіки.

В порядку, визначеному Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України, Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України укладає договори і угоди з питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України.

ГЛАВА 8.

Правосуддя та органи прокуратури в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Стаття 39.

Правосуддя в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Правосуддя в Кримськотатарській Автономній Республіці України здійснюється на підставі і відповідно до Конституції України та законів України.

Судами України застосовуються Конституція Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правові акти Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, акти Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України у випадках, передбачених законами України.

Стаття 40.

Суди в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Суди, які діють на території Кримськотатарської Автономної Республіки України, входять до єдиної системи органів судової влади України.

Кримськотатарська Автономна Республіка України бере участь в забезпеченні діяльності судів, що діють на території Кримськотатарської Автономної Республіки України, здійснює інші повноваження у випадках, передбачених законами України.

Стаття 41.

Організація і діяльність органів прокуратури в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. Організація і діяльність органів прокуратури в Кримськотатарській Автономній Республіці України визначаються Конституцією України та законами України.

2. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України має право заслуховувати інформацію Прокурора Кримськотатарської Автономної Республіки України та піднімати питання про його звільнення з посади перед Генеральним прокурором України.

РОЗДІЛ IV

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ У КРИМСЬКОТАТАРСЬКІЙ АВТОНОМНІЙ РЕСПУБЛІЦІ УКРАЇНИ

ГЛАВА 9.

Здійснення місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Стаття 42.
Правові підстави місцевого самоврядування в
Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. Місцеве самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України здійснюється відповідно до Конституції України та законам України.

Стаття 43.
Забезпечення дотримання прав і свобод громадян
в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. Відповідно до Конституції України Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах своїх повноважень бере участь у забезпеченні прав і свобод громадян на території Кримськотатарської Автономної Республіки України.

2. У разі порушення органами місцевого самоврядування, сільськими, селищними, міськими головами, головами місцевих державних адміністрацій прав і свобод громадян, передбачених Конституцією України та законами України, і не приведення на вимогу Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України своїх актів у відповідність з Конституцією України та законами України Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України має право звернутися:

до Президента України - про звільнення з посад голів місцевих адміністрацій в порядку, передбаченому Конституцією України;

до Верховної Ради України - про призначення позачергових виборів місцевої ради, сільського, селищного, міського голови відповідно до законодавства України.

Стаття 44.
Делегування функцій та повноважень

1. Відповідно до Конституції України, законів України, Європейської Хартії про місцеве самоврядування, Конституції Кримськотатарської Автономної Республіки України, нормативно-правових актів Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України органам місцевого самоврядування може делегуватися виконання окремих повноважень з передачею фінансів і майна для забезпечення виконання зазначених повноважень.

На підставі узгоджених рішень або угод між Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України та органами місцевого самоврядування можуть визначатися порядок і умови виконання делегованих повноважень.

2. Відповідно до Конституції України Рада міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України контролює виконання органами місцевого самоврядування повноважень, делегованих їм законом України, а також повноважень, делегованих нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України.

Дія актів органів місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України з питань виконання делегованих їм повноважень у разі, якщо вони суперечать Конституції України та законам України, актам Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовим актам Кримськотатарської Автономної Республіки України, може зупинитися відповідно до Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України (акти представницьких органів), Радою міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України (акти виконавчих органів) з одночасним зверненням до суду.

Стаття 45.

Взаємодія органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України з органами місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України

1. Відповідно до Конституції України з метою забезпечення збалансованого соціально-економічного, культурного та іншого розвитку регіону на основі узгоджених рішень або угод між Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України та органами місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України можуть визначатися порядок і умови реалізації спільних програм і проектів, спільного вирішення інших питань, що належать до компетенції Кримськотатарської Автономної Республіки України та місцевого самоврядування.

2. Спільні програми соціально-економічного, культурного та іншого розвитку, а також спільні проекти фінансуються за рахунок коштів, які залучаються з бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України та місцевих бюджетів.

Залучення коштів з бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України, місцевих бюджетів, передача майна для реалізації названих вище спільних програм і проектів здійснюються на основі рішень Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України, а також відповідної місцевої ради або на основі угод між ними.

3. Спільні програми і проекти можуть фінансуватися також за рахунок коштів цільового фонду з питань забезпечення збалансованого соціально-економічного та іншого розвитку Кримськотатарської Автономної Республіки України, який формується з коштів, переданих з Державного бюджету України, республіканського бюджету Кримськотатарської Автономної Республіки України, коштів місцевих бюджетів та інших коштів в порядку, визначеному законами України та нормативно-правовими актами Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України в межах його компетенції.

4. З метою збалансованого соціально-економічного та культурного розвитку регіону Курултай Кримськотатарською автономної республіки України взаємодіє з асоціаціями органів місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України та іншими добровільними об'єднаннями органів місцевого самоврядування.

Асоціації органів місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України можуть вносити на розгляд Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України рекомендації та пропозиції у встановленому законом порядку.

Порядок взаємодії Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України з асоціаціями органів місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України та іншими добровільними об'єднаннями органів місцевого самоврядування визначається на взаємоузгодженій основі.

Стаття 46.

Питання взаємодії органів влади Кримськотатарської Автономної Республіки України з органами місцевого самоврядування в Кримськотатарській Автономній Республіці України

Відповідно до Конституції України з метою забезпечення збалансованого соціально-економічного, культурного та іншого розвитку регіону Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки України та органи місцевого самоврядування на взаємоузгодженій основі і в порядку, визначеному Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, можуть об'єднувати фінансові та матеріальні кошти, майно, координувати діяльність органів і служб, установ і організацій для підготовки та реалізації спільних програм і проектів, спільного вирішення інших питань, що належать до компетенції, в тому числі у сфері:

освіти, охорони здоров'я, землеустрою, архітектури та містобудування, охорони навколишнього природного середовища, організації і координації зовнішньоекономічної діяльності, використання природних копалин, транспорту, будівництва і ремонту доріг, водопостачання, зв'язку, забезпечення паливними та іншими енергоресурсами, будівництва і реконструкції промислових об'єктів, об'єктів комунального і соціально-культурного призначення, організації контролю за якістю та безпекою будівельних і ремонтних робіт, організації санітарно-епідемічного контролю, охорони і використання пам'яток історії та культури, природних заповідників, організації туристичної та курортно-рекреаційної діяльності, архівної справи, організації та забезпечення діяльності бібліотек, музеїв, театрів та інших питань;

здійснення програм підготовки кадрів, підготовки та реалізації програм зайнятості населення і використання трудових ресурсів, програм допомоги і сприяння малозабезпеченим сім'ям і громадянам, пенсіонерам та інвалідам, багатодітним сім'ям, здійснення молодіжних програм, в тому числі з питань недогляду за неповнолітніми, програм у сфері науки і культури, а також фізкультури і спорту, програм запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій, а також підготовки та реалізації інших програм та проектів.

Стаття 47.

Порядок взаємодії органів влади, установ, організацій Кримськотатарської Автономної Республіки України та органів місцевого самоврядування

Порядок взаємодії органів влади, установ та організацій Кримськотатарської Автономної Республіки України та органів місцевого самоврядування визначається угодами або погодженими рішеннями Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та місцевих рад.

У сфері спільної діяльності може здійснюватися погоджена кадрова політика.

РОЗДІЛ V

ГАРАНТІЇ СТАТУСУ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ КРИМСЬКОЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ УКРАЇНИ

Стаття 48.

Гарантії і забезпечення статусу та повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України

1. Встановлені Конституцією України, Конституцією Кримськотатарської Автономної Республіки України, законами України статус і повноваження Кримськотатарської Автономної Республіки України, Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України гарантуються державою Україна і забезпечуються демократичними інститутами суспільства, діяльністю органів державної влади, Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, органів місцевого самоврядування, громадян та їх об'єднань.

2. Курултай Кримськотатарської Автономної Республіки Українина підставі рішення консультативного республіканського (місцевого) референдуму може вносити пропозиції про зміни, що стосуються обмежень статусу і повноважень Кримськотатарської Автономної Республіки України, Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України та Ради міністрів Кримськотатарської Автономної Республіки України, визначених Конституцією України, законами України.

Конституція Кримськотатарської Автономної Республіки України може бути змінена виключно Курултаєм Кримськотатарської Автономної Республіки України.

ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

З метою відновлення на території Кримськотатарської Автономної Республіки України правового поля України з моменту деокупації території в Криму вводиться Перехідний період. Під час Перехідного періоду владу на території Кримськотатарської Автономної Республіки України здійснюють тимчасові органи управління військово-цивільної адміністрації.

Вибори до Курултаю Кримськотатарської Автономної Республіки України проводяться не раніше ніж через 3 (три) роки після факту деокупації Криму і повернення його території до правового поля України.